

Rusija – Kaliningradas

Kaliningrado sritis yra Antrojo pasaulinio karo rezultatas. Ji įkurta 1945 m. Potsdamo sutartimi tarp trijų valstybių – JAV, Sovietų Sąjungos ir Didžiosios Britanijos.

Kaliningrado rajone nuo seno gyvena daug lietuvių. Todėl tas regionas taip pat vadinamas „Mažoji Lietuva“. Ten gyveno Mažvydas, Donelaitis, Vydūnas ir kiti garsūs lietuviai.

Mažvydo protestantų katedra Ragainėje (nuotrauka iš pirmojiknyga.mch.mii.lt)

Prieš tai, Kaliningrado sritis priklausė Vokietijai. 1255 m. Vokietija ten įsteigė Karaliaučiaus miestą (vokiškai Königsberg), kuris tapo kryžiuočių centras.

Vokiečiai tą žemę perėmė iš prūsų. Todėl tas kraštas kartais vadinamas Rytprūsiais.

Kaliningrado pilies bokštai (nuotrauka iš wikipedia)

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Kaliningrado sritis tapo nuo visos Rusijos atskirta Lietuvos žemių. Nuo Kaliningrado miesto iki Lietuvos sienos atstumas yra maždaug 35 mylios, o iki artimiausio kito Rusijos centro Pskovo – maždaug 400 mylių).

Atkūrus nepriklausomybę Lietuvai teko atlaikyti didžiulį išbandymą. Ji turėjo su Rusija griežtai laikytis pozicijos, kad tranzitas per Lietuvą turi būti Lietuvos reguliuojamas – Rusijos piliečiai negali kada tik nori ir kaip tik nori keliauti per Lietuvą į Kaliningradą.

Ar tu manai, kad tai buvo lengva Lietuvai daryti?
Paiškinink ir parašyk mums:
redaktore@laikaivaikams.org

Pagaliau buvo pasirašyta sutartis, reguliuojanti piliečių ir karinį tranzitą per Lietuvą. Ta sutartis leido dažnai keliaujantiems į Kaliningradą rusams keliauti per Lietuvą be vizos.

Kai Lietuva pareiškė norą stoti į Europos Sąjungą, ta sutartis turėjo būti pakeista. Mat Europos Sąjunga neleidžia nepriklausančių valstybių piliečiams keliauti į Europos Sąjungą be vizų. Tai reiškė, kad rusai, kurie keliavo į Kaliningradą per Lietuvą, turėjo turėti visas.

Rusija pasipriešino tam reikalavimui. Jos manymu, tai sukeltų sunkumų jos piliečiams ir sutrukdytų susisiekti su Kaliningradu.

Pagaliau Europos Sąjunga ir Rusija susitarė, kad rusų piliečiai galės per Lietuvą keliauti be normalios vizos, bet vis dėlto turės įsigyti dokumentą, - supaprastintą vizą. Visos pusės su šiuo kompromisu sutiko ir Lietuva galėjo įstoti į Europos Sąjungą.

Ta vizos tvarka dar ir dabar galioja ir nekelia bėdų.

Kodėl manai Europos Sąjunga būtina reikalauja, kad žmonės, negyvenantys Europos Sąjungoje, turėtų visas? Kam vizos reikalingos? Parašyk mums ką manai: redaktore@laikaivaikams.org

Daugiau bėdų kelia [krovinių](#) transportas, nes:

1. Rusija nori vežti pavojingas medžiagas per Lietuvą.
2. Rusija nori, kad Lietuva leistų rusiškam transporto [firmom](#) gabenti krovinius per Lietuvą.

Pavojingos medžiagos. Rusija iš Kaliningrado per Lietuvą veža [pertekline](#) ir pasenusią [ginkluote](#). Lietuva suinteresuota, kad Kaliningradas būtų demilitarizuotas. Tačiau dalis tų ginklų, ypač [šaudmenų](#), yra labai seni, primenantys Pirmo pasaulinio karo laikus. Jie gali sprogti nuo menkiausio sutrenkimo.

Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija rekomenduoja tokius senus šaudmenis [naikinti vietoje](#) nes jų transportas kelia [riziką aplinkai](#). Bet Rusija su tuo nesutinka. Ji turi senų šaudmenų [perdirbimo gamyklas](#) ir nori juos pervežti ir pernaudoti.

Lietuva sutiktų duoti leidimą šaudmenims transportuoti, jei kroviniai būtų [apdrausti](#). Rusija nenori mokėti už komercinį draudimą ir siūlo valstybės garantijas. Avarijos atveju, Rusijos valstybė apmokėtų už padarytą [žalą](#). Lietuviai nenori tokiom garantijom pasitikėti, todėl vyriausybė neišduoda leidimo šaudmenims vežti per Lietuvą.

Transporto būdas. Kroviniai tarp Rusijos ir Kaliningrado vežami traukinių vagonais. Tai duoda pelno [valstybinei firmai](#) „Lietuvos [geležinkeliai](#)“.

Vilniaus geležinkelio stotis (nuotrauka iš wikimapia.org)

Pereitais metais Georgyi Boosas, Kaliningrado gubernatorius, po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi, [piktinosi](#), kad Lietuva suteikia [išskirtinę teisę](#) „Lietuvos geležinkeliams“, neleidama niekam kitam krovinius vežti tarp Rusijos ir Kaliningrado.

Georgyi Boosas, Kaliningrado gubernatorius

Jo nuomone, krovinių vežimas per Lietuvą turėtų būti privatizuojamas – atiduodamas privačiom firmom.

Lietuvos vyriausybė nenori šį [pajamų šaltinį](#) atiduoti Rusijos [įmonėms](#), tai [draudimas](#) lieka nepakeistas ir Rusijos transporto įmonės lieka nepatenkintos.

Žodynėlis.

išbandymas: patikrinimas, ar kas nors yra stiprus ir pasiryžęs; test of strength and courage

griežtai: nesvyruodama; firmly

viza: vykstant į užsienį, pase pažymėtas leidimas įvažiuoti; visa

kroviniai: vežamos prekės, vežami daiktai; load, freight

firma: prekybos arba pramonės įmonė; company, business

perteklinė: kas per daug, nesunaudota; excess

ginkluotė: tai, kas susiję su apsiginklavimu, pvz., tankai, patrankos, šautuvai, sprogstamoji medžiaga, kuras, ir t.t.;
weaponry

šaudmenys: įvairūs šoviniai; ammunition

naikinti vietoje: niekur nevežant sunaikinti; to destroy in place

rizika: pavojus; risk

aplinka: visuma gamtinių sąlygų, kuriose kas nors vyksta; environment

perdirbimas: apdoroti, pakeisti; to adapt, to recycle

gamykla: fabrikas; factory

apdrausti: užtikrinti atlyginimą galimų nuostolių avarijos atveju; to insure

žala: nuostolis; damage

valstybinė firma: įmonė, priklausanti valstybei; state-owned company

geležinkelis: traukinys; train

piktinosi: buvo supykęs, nepatenkintas; was irate, angry

išskirtinė teisė: išimtinė teisė; vienintelė, kuri turi tą teisę; monopoly

pajamų šaltinis: iš kur gaunami pinigai; source of income

įmonė: pramonės ar prekybos vienetas; business

draudimas: neleidimas, apribojimas, reguliavimas; restriction